

“Vrouwenstrijd” ... maar om wat te doen? Het antwoord op deze eenvoudige vraag is niet voor iedereen zo evident. Velen gaan er vandaag vanuit dat de vrouwen al bevrijd zijn, er zijn toch veel minder macho's dan voorheen. Niet zeuren of overdrijven dus, lijkt de boodschap. Gelukkig kent de vrouwenbeweging de jongste tijd weer een zekere heropleving. Maar velen nemen een afgezwakte positie aan en menen dat vrouwenonderdrukking vandaag zich grofweg beperkt tot echtelijk geweld, loonongelijkheid, prostitutie... Op slag wordt vrouwenstrijd ingedamd binnen een beperkt actieterrein. Wordt de strijd van vrouwen voor gelijke rechten naar het tweede plan verwezen?

Er zijn natuurlijk de talrijke feministische theorieën die argumenten aandragen voor de gegrondheid van vrouwenstrijd. Maar hoe kunnen we vanuit ons alledaagse leven de inzet van de strijd voor gelijke rechten best verwoorden?

Bewustwording

Een niet te ontwijken voorwaarde spreekt voor zich: het is noodzakelijk om ons volledig bewust te zijn van onze situatie. Nochtans verwaarlozen we die etappe vaak. We weten maar al te goed dat we worden beschouwd als het “zwakke geslacht”, dat jongens altijd één of andere machistische attitude aannemen... maar dat zijn slechts vaststellingen die we in de boekjes lezen en die we als vaandels in de feministische strijd meedragen. We vergeten ze te integreren in en ze te confronteren met ons dagelijks leven. Daarenboven hebben we snel de neiging alle schuld op de mannen af te schuiven – da's waar, zij zijn de macho's! – en we stellen onszelf zelden in vraag. Hoe kunnen we onze eigen rolbestendige attitudes en reflexen in vraag stellen?

We zouden dat soort denkoefeninge-tjes elk in ons hoekje kunnen houden. Maar, gezien we allen in hetzelfde schuitje zitten, en op een of andere manier seksistische attitudes aannemen en ondergaan, waarom zouden we dan de koppen niet eens bij elkaar steken? Waarom er niet over discussiëren onder vrouwen?

Leve niet-gemengde vergaderingen !

De oefening kan niet eenvoudiger; het volstaat een fijn avondje onder vrouwen te improviseren. In plaats van te praten over de laatste film die uit is, te lachen met de onnozelheden van Bush of zich af te vragen wanneer VTM zal ophouden met haar uitzendingen over de koninklijke familie, zouden we een klein discussierondje kunnen houden. Gezellig, met een goed glas, over wat we als vrouw meemaken.

Hoe beginnen ? Misschien met de voorbije dag... Het idee lijkt misschien een beetje gek, maar de ervaring is de moeite waard; de resultaten zijn vaak onthullend. De een zal zich herinneren dat zij het was die de boodschappen deed en het eten bereidde... tiens, net zoals gisteren en eergisteren... en zoals de hele week? Een ander komt terug op een seksistische mop die men op haar losliet en die iedereen aan het lachen bracht... zelfs de vrouwen...

Het zaakje slaat aan, en plots hebben we zin om vanalles te zeggen. Kleine dingen, details waaraan men eerder zelfs niet dacht. En we stellen vast dat die details uit ons dagelijks leven, zelfs al is het op discrete of onbetekenende manier, van genderongelijkheid en vrouwendiscriminatie getuigen. Het is niet nodig het in de boekjes te lezen, we beleven die ongelijkheden elke dag en, wanneer we ons er niet van bewust zijn, dragen we bij tot de bestending ervan.

Het vrije woord

Praten over het alledaagse reduceert de zaak natuurlijk een beetje, maar het is een manier om te beginnen. Een wijze van collectieve bewustwording die ons kan helpen onze attitudes te veranderen. Maar daar hoeft het niet bij te blijven. Voorbij de verwikkelingen van ons kleine leven

kunnen we proberen de globale dynamiek van de genderverhoudingen binnen de patriarchale maatschappij te begrijpen. Op die manier kunnen we het debat verbreden en tal van grotere problemen ter sprake brengen. Het belang van niet-gemengde bijeenkomsten is dat we ook dat soort van 'maatschappelijke vraagstukken' onbelemmerd en vanuit vrouwenstandpunt kunnen behandelen. In debatten met mannen gaan we minder gemakkelijk door tot de kern van onze ideeën. Ofwel omdat ze niet ernstig worden genomen door de mannen, ofwel omdat we ons simpelweg minder uitspreken tegenover mannen die steeds maar zelf aan het woord blijven. Sceptisch? Wie de proef eens op de som wil nemen kan bijvoorbeeld eerst eens een discussie over een bepaald onderwerp aanvatten onder vrouwen en nadien over hetzelfde onderwerp te praten binnen een gemengde bijeenkomst. De uitkomst van het debat is over het algemeen vrij verschillend.

en daarna ?

De strijd laat zich natuurlijk niet herleiden tot discussie en debat. Bewustwording is maar een opstapje naar actie. Hoe komen we ertoe de rollen die de patriarchale maatschappij voor ons kneedde, te verwerpen? Hoe kunnen we mannen ertoe brengen hun machistische attitudes achterwege te laten ? De te volgen strategieën zijn talrijk. Er is geen volledig uitgestippelde weg. Maar in het kader van een feministische strijd, moeten de initiatieven in elk geval van de vrouwen zelf komen. Hoewel mannen onze strijd kunnen steunen, kunnen ze die nooit in onze plaats voeren. Niet-gemengde vergaderingen bieden zo een geprivilegieerde plaats van bewustwording en reflectie en laten ons toe onze eigen strategieën en actiemiddelen uit te werken.